

ባክና የቀረ አየር ኃይል

ከንዴ ዳምጤ - ሲያትል

ውስጥ ውስጡን በድብቅ ሲብላላ የሰነበተውና በኋላ ቀስ በቀስ ወደ አደባባይ የወጣው የሻብያና ህውሃት ወዳጅነት ላይ ያንገብበው ጥቁር ደመና ሞትን አርግዞ እያስገመገመና እያስፈራራ ስነባብቷል ። እዚህ አስመራ ውስጥ ከወትሮው የተለየ ነገር ባይታይም አዲስ አበባ ላይ የኢትዮጵያን ፓርላማ የክተት አዋጅ ተከትሎ የጦርነቱ ከበሮ ተሟሙቆ ቀጥሏል ።

ህውሃት አዲስ አበባና ደ/ዘ እንደደረሰ እጁ ያስገባቸውን የኢትዮጵያ አየር ኃይል አባላት ወደ እስር ሲያግዝ እድል የቀናው ባገኘው ቀዳዳ ሁሉ አገር ጥሎ ተሰደደ ። እዚህ አስመራ ደግሞ ሙያችንን ፈልገው አዲስ እየተዋቀረ ባለው አየር ኃይላቸው ውስጥ እያሰሩን ያለን ኢትዮጵያውያን ቁጥራችን ቀላል አይደለም ። እንዲያውም ከ80 % በላይ የአዲሲቱን አገር ኤርትራን አየር ኃይል እያቋቋምን የምንገኘው በትውልድ ኤርትራዊ የሆኑትና አኛ ኢትዮጵያውያን የቀድሞው የኢትዮጵያ አየር ኃይል አባላቶች ነን ። (ኤርትራውያኖች የቀድሞ አየር ኃይል አባላት እድለኞች ናቸው። ኢትዮጵያ እንደተደረገው መሰደድና መጋዝ አላጋጠማቸውም ። ሙያቸው ለአገሪቷ እንደሚጠቅም የሚረዳ የሙያው ባለቤት የሆነ አዛዥ አላቸውና በቀጥታ ወደ ስራ ምድባቸው እንዲገቡ ተደርጓል ።)

በዕለተ ዓርብ ግንቦት 27, 1990 (በኢትዮጵያ አቆጣጠር) ሜይ 5, 1998 በፈረንጆች የአስመራ አየር ኃይል ቤዝን ለማውደም የተጀመረውን የአየር ድብደባ ተከትሎ የኤርትራ አየር ኃይል 100% የውጊያ ዝግጁነት (100 % Readiness) ታዟል። ይህ የውጊያ ዝግጁነት እኛን ኢትዮጵያውያኖቹን የማይመለከተን ቢሆንም ከኩ/ል ታደሰ ሙሉነህ ጋር በነጋታው ጠዋት ወደ አስመራው የአየር ኃይል ግቢ አመራን ። (ኩ/ል ታደሰ ሙሉነህ ማለት ታዋቂ የአየር ኃይል ተዋጊ በራሪ የነበረና በኋላም የአርበኞች ግንባር መሪ ፣ በቅርቡ ደግሞ እዚያው ኤርትራ ውስጥ ለእስር ተጋልጧል የሚባለው) አስመራ አየር ኃይል ቤዝ እንደደረሰን በሁለት የኢትዮጵያ ሚግ - 23 ተዋጊ አውሮፕላኖች የደረሰውን የአየር ድብደባና በአካባቢው ላይ ያደረሱትን ጉዳት እየተዘዘርን ተመለከትን ።

አንድ የጥገና ጋራዥና አጠገቡ የነበረች ሻይ ቤት ሙሉ በሙሉ ወደመዋል ። ኩ/ል ታደሰ ተበታትነው ወደ ሚታዩት ፍንጣሪዎች በእጁ እያመለከተ “ ይህ ክላስተር በምብ ነው ” አለኝ ። በድብደባውም ሻይ ቤቷ ውስጥ ይሰሩ የነበሩ ስራተኞች ከባድና ቀላል ጉዳት እንደደረሰባቸው ፣ ፍፁም የሚባል የቀድሞው አየር ኃይል ባልደረባም እንደሞተ ሰማሁ ።

አለፍ ብሎ ደግሞ ሁለተኛው የአውሮፕላን ጥገና ጋራዥ ላይ የወደቀውንም በምብ ተመለከትን ። ይህ ደግሞ “ ናፓል በምብ ” ነው አለኝ ኩ/ል ታደሰ ሙሉነህ በድጋሚ ። እኔ ሁለቱንም ዓይነት በምቦች ሳይ ይህ የመጀመሪያዬ ነበር ።

በመቀጠል በረራ መስመር ላይ የደረሰውን ጉዳት ለማየት አውሮፕላኖቹ ወደቆሙበት ስፍራ ስንጠጋ አካባቢው በአደጋ መከለያ አጥር ታጥሯል ። አጥሩን አሻግሮ ስመለከት ኩንክራቱን ወደ አንድ ሜትር ያክል ሰርሰሮ የገባው ባለ 500 ኪ/ግ በምብ ሳይፈነዳ ከነነፍሱ ቁጭ ብሏል ። አደጋ እንዳይደርስ ተብሎም ወደ በምቦቹ መቃረብን ለመከላከል እንደታጠረ ተረዳሁ ።

ይህንን ግዳጅ የሰሩት ኢትዮጵያውያን በራሪዎች አስመራን ጠንቅቀው የሚያውቁና ፣ የሚደነቅም ችሎታ ያላቸው ስለመሆኑ እኔና ኩ/ል ታደሰ ተስማማን ። ለነገሩ የአገርን አንድነት ለመታደግ ከሻብያ ጋር ግብ ግብ እንደገጠሙ እዚህ አስመራ አይደል ዘመናቸውን የፈጁት ? አስመራ የአየር ኃይል ቤዝ ለእነዚህ በራሪዎች አዲስ ሊሆን አይችልም ። በአገር ቤት ከእስርና ከስደት ተርፈው በስራ ላይ ያሉት በራሪዎች እነማን ሊሆኑ እንደሚችሉም አሰብን ። በይበልጥ እኔ አብሪያቸው ስሰራ የቆየሁ በመሆኔ ለመገመት ብዙም አልተቸገርኩም ።

አካባቢውን ተመልክተን እንዳበቃን ቁርስ በመቀማመስ ወደ ሆስፒታል በመሄድ የተጎዱ አባላትን ጠየቅን ። ኤርትራና ኢትዮጵያ ከመለያየታቸው በፊት በኢትዮጵያ አየር ኃይል ውስጥ ሁላችንም በአንድነት እንሰራ ነበርንና በአንድ እናት ልጆች መካከል የሚካሄድ ፋይዳ ቢስ ፀብ መሆኑ እየተሰማን የጦርነቱ አላስፈላጊነትና እየደረሰ ያለው መገደባደቅ በእጅጉ አሳዘነን ።

ረፋዱ ላይ አገር ያናወጠ የአደጋ ማስጠንቀቂያ ጡሩንባ (ሳይረን) ደጋግሞ በረጅሙ አስተጋባ ። ይህ ሳይረን የጠላት ተዋጊ አውሮፕላኖች አደጋ ለማድረስ መቃረባቸውን የሚጠቁምና ማንኛውም ሰው መከላከያ ስፍራ እንዲይዝ የሚያስጠነቅቅ ነው ። በመሆኑም ሁሉም ሰው በደርግ የአስተዳደር ዘመን ወደተሰሩ የመሬት ስር ምሽጎች እየሮጠ መግባት ጀመረ ። እኔም ዘመቻ መምሪያ አቅራቢያ ወደ አለው ባንክር እየተጣደፍኩ አመራሁ ።

ልክ ባንክሩ መግቢያ ደጃፍ ላይ ስደርስ በደርግ ዘመን ሻብያ ከርቀት የከባድ መሳሪያ አረሮችን ወደ አስመራው አየር ኃይል ካምፕ ያዘንብ በነበረበት ወቅት አንድ ም/መ/አለቃ ይኩኖ ታደሰ የሚባል ጓደኛችን ወደ እዚህ ባንክር ውስጥ ሊገባ ሲል ከእርቀት እየተተኩሰ ባለው የመድፍ አረር ፍንጣሪ አንገቱ ተቆርጦ መሞቱ ለአፍታ ወደ አዕምሮዬ በመምጣቱ ሰውነቴን ሁሉ እየዘገነኝ እያማተብኩ ፈጠን ብዬ ወደ ባንክሩ ተወርውሬ ገባሁ ። ወደ ውስጥ ስዘልቅ የአየር ኃይሉ ኩማንደርና የመከላከያ ሚንስትሩ ባንክሩ ውስጥ መኖራቸውን አስተዋልኩ ።

ደቂቃዎች ተከትሎ ለሰማይም ሆነ ለምድር የከበደ ከፍተኛ የተከሰና የፍንዳታ ጨህት በተደጋጋሚ አገሩን አደባባለቀው ። የዓለም ፍፃሜ የሆነ ያክል ተሰማኝ ። በዚህ አስተማማኝ ባንክር ውስጥ ሆኜ ግን ሃሳቤና ስጋቴ ሁሉ አየር ላይ ሆነው ወደ ታች ስለሚተኩሱት በራሪዎች ነበር ። “ እነማን ይሆኑ ? ” ብዬ በረዥሙ እየተነፈስኩ እራሴን ጠየቅሁ ። ብርድ ቢጤ መላው አካላቴን ሲያንዘፈዝፈው ይሰማኛል ። ፓይሎቶቹን በሙሉ አውቃቸዋለሁ። ከሁሉም ጋር ከወዳጅነት የዘለለ ቅርብና አብሮ መኖር አለኝ ። በዚህ ቀውጢ ሰዓት በራሴው ወንድሞች ዲላማ ውስጥ መሆኔ እየተሰማኝ ቢሆንም መጥፎ ሃሳብ ወደ አዕምሮዬ ከቶ አልመጣም ፤ እንዲያውም ስለነሱ ደህንነት አብልጬ ተጨነቅሁ ። የአንድ አናት ልጆችን እርስ በርሳችን እያፋጁ ያሉትን ረገምኩ ።

መከላከያ ሚንስትሩና የአየር ኃይሉ አዛዥ ወደ አሉበት አካባቢ ቀረብ በማለት የሚያደርጉትን የሬዲዮ መልዕክት ልውውጦችን ማዳመጥ ጀመርኩ ። በትግሪኛ ቋንቋ መሆኑ ቢቸግረኝም እንዲሁ በደፈናው ግን ስለምን እንደሚያወሩ መረዳት ቀላል ነበር ። ከጥቂት የሬዲዮ ንግግሮች በኋላ “አንዲት ሚግ -21 አውሮፕላን ተመታለች እየጨሰችም ነው” የሚል መልዕክት ከወዲያኛው ጫፍ በሬዲዮው ውስጥ ጮክ ብሎ ተሰማ ። መድሃኒያለም ! እያልኩ ደጋግሜ ማማተቤን አስታውሳለሁ መላውን ሰውነቴን ነዘረኝ ፤ እንደፈራራሁት ! አልኩኝ በውስጤ ። ኩማንደሩም በመቻኩል” ወደቀች ! ” ? በማለት ጮክ ብሎ በጉጉት ጠየቀ ። ከወዲያኛውም ጫፍ “ አዎ ወድቃለች” የሚል ተስፋ አስቆራጭ መልስ ሰጠ ።

ባንኩር ውስጥ እኔ ካለሁበት በተቃራኒና ተማሪዎቼ ወደ አሉበት ጥገ የደስታና የጭብጨባ ድምፅ በከፍተኛው አስተጋባ ። የሚገርም ዓለም ነው ። “ የአንዱ ቤት ሃዘን .. ለአንዱ ቤት ደስታ ነው” አልኩኝ አንገቴን ደፍቼ እያዘንኩ ። ሆኖ በእጅጉ ታወከብኝ አፌ በአንድ አፍታ ደረቀ ። “ እግዚያብሄር ሆይ መጥፎ ነገር አታሰማኝ! ” አልኩ በጉልህ በሚሰማ ድምፅ ።

ኩማንደሩ በደስታ በሚመስል ፈጠን ያለ ድምፅ “ ፓይሎቱስ ? ” ብሎ ጠየቀ ። “ ፓይሎቱ ዘሏል !” የሚል ድምፅ ከወዲያኛው ጫፍ ከሬዲዮው ውስጥ አስተጋባ ። ቀጥሎም “ ወታደሮች ወደ ዘለለበት ስፍራ ተንቀሳቅሰዋል ” አለ ።

..... “ የፈጣሪ ያለህ ! ” አሁን እራሴን ማረጋገጥ እንዳለብኝ ተገነዘብኩ ነገሮች በቅፅበት እየተቀያየሩ ናቸው ። ማን ሊሆን ይችላል ? ብዬም ወደ ጥልቅ ሃሳብ ውስጥ ገባሁ ።

የማቃቸውን አራት የሚግ-21 በራሪዎችን ቆጠርኩ ። በእርግጥ ተፈትቶ ይሆናል ብዬ እንጂ አንዱ እስር ቤት እንዳለ አውቃለሁ ። (እድለ ቢሱ መ/አ ደመላሽ መኩንን) ለነገሩ እስር ቤቱም የአገር ባለውሊታ የሆኑትን የአየር ኃይል አባሎችን አጭቆ ይዞ የለ ? የነጠረ ችሎታ ፤ ለዘመናት የካበተ ልምድ ፤ በርካታ አዛውንት በራሪዎች በከንቱ ከተከረቸሙ ገኛ አመታቸውን እያከበሩ አይደሉ ። በሃሳቤ የተሰደዱትንና በየሜዳው የተበተኑትን የአየር ኃይሉ ባለሙያተኞችን አስታወስኩ ። ... “ያልታደሉኝና ባለቤት አልባ የሆኑኝ አገር ” አልኩኝ ለራሴ ።

ከሁሉም ያስደነገጠኝ ነገር ... ከቆጠርኳቸው አራት በራሪዎች ውስጥ ሶስቱ በወታደራዊው ስርዓት ዘመን ከሻብያ ጋር በጀግንነትና በቁርጠኝነት ሲዋጉ (ዛሬ ያ ሁሉ መስዋዕትነት በዜሮ ቢባዛም) በአማፅያኑ ተይዘው መጨረሻ ላይ ሻብያ ድል ሲያገኝ በምህረት የተለቀቁ ነበሩ ።

“ አምላኬ እባክህ ከሶስቱ መካከልስ አንዳቸውም አይሁኑ ” ብዬ ፀለይኩ ። ከሶስቱ ውጪ ደግሞ አንዱ ወጣት በራሪ ነው የጊምቢ ልጅ (ም/መ/አ እንደገና ታደሰ) ። በጣም ትሁትና ጨዋ ሰው ።

አንድ ጊዜ ባህር ዳር ከዚሁ ከጊምቢው ልጅ ም/መ/ አንደገና ጋር ከተማ ተያይዘን ወጣን ። የገበያ ዕለት በመሆኑ ብዙ ሰውና ግርግር በዝቷል ። አብዛኛው ሰው ጉስቋላና በየሚዲያው አማራ እየተባለው ከሚነገረው ፕሮፖጋንዳ ጋር በፍፁም አይጣጣምም ። መ/አ እንደገና የሚያየውና ስለ አማራ ነፍጠኛ ሲሰማ የነበረው (ነፍጠኛ እየተባሉ የሚጠሩት አኗኗራቸው የተለየ ነው ብሎ ያምን ስለነበር) አልገናኝ ብሎት ስሜን ጠርቶ ... “ ወዳጄ ከንዴ ነፍጠኞቹ የታሉ ... ? ” ብሎ ሲጠይቀኝ እነዚህ ሜዳው ላይ ፈሰው የምታያቸው ናቸው ብዬ በፈገግታ መለስኩለት። “ እነዚህ የሚያቸውማ ከጊምቢ የባሉ ጉስቋላ ሰዎችን ብቻ ነው ” ይልቅ ነፍጠኞቹን አሳየኝ ያለኝን አስታውሼ ነፍጠኛ ስለሚባሉት ምስኪን ህዝቦች ውስጤ አዘነ ።

ስለዚህ ቀደም ሲል ከሻብያ በምህረት የተለቀቁት በራሪዎች ክፉው ዕጣ የእነሱ እንዳይሆን የተመኘሁት በተቃራኒው ወጣቱ በራሪ ላይ ያሟረትኩበት መስሎኝ ተፀፀትኩ ።

እንዲሁ በሃሳብ እየባከንኩ ባለሁበት ቅፅበት ነበር “ በራሪው በቁጥጥር ስር ውሏል ! ” የሚል ጨካኝ መልዕክት በሬዲዮው ውስጥ የተሰማው ። ፊፅም የማላውቀው በራሪ እንዲሆን ተመኘሁ ። ለነገሩ የማላውቀው

በራሪ ከየት ይመጣል ? ከማርስ ? እንዴት ሊሆን ይችላል ? ከሙሉን ደረጃ ፈጠን ብሎ “ ... ለመሆኑ ማን የሚባል ነው ? ” ብሎ ጠየቀ ። የልቤ ምት ተቀየረብኝ ጆራዬንና አሬን እንደከፈትኩ ከራዲዮው ውስጥ የሚመጣውን መልዕክት ለማዳመጥ ጓጓሁ “ ያው ልማደኛው ነው ” አለ የራዲዮው መልዕክት ። “ ማ ! በዛብህ ? ” “ በትክክል አውቀህዋል ” አለ ያ ሚርተኝ ድምፅ በድጋሜ ።

ከፋኛ ደንገጥኩ ። ከ/ል በዛብህ ጴጥሮስ በእንደዚህ አይነት የልጆች የዕቃ ዕቃ ጨዋታ በሚመስል ፋይዳ ቢስ ጦርነት ውስጥ መሰለፍ እንደሌለበት ልቤ ያምናል ። ከ/ል በዛብህ ለአገሪቷም ሆነ ለአየር ኃይሉ ትልቅ ኃብት ነው ። የአስተማሪዎች አስተማሪ ፣ እጅግ ልምድ ያለው አዛዥ መኮንን ነው ። የእርሱ አደጋ ላይ መውደቅ በእጅጉ ይገባል ። በእንደዚህ ዓይነት ኤርትራን በምታክል ገና ዳዴ በምትል አዲስ አገር ጋር በሚደረግ የጥጋባዎች ልፊያ ውስጥ ቢበዛ ወጣት በራሪዎችን ማሰለፍ ሲቻል ከ/ል በዛብህን ከነሙሉ ልምዱና አዛዥነቱ በከንቱ ማጣት ምንኛ ያለመታደል እንደሆነ አሰብኩ ። ቀደም ሲል ስምንት ዓመታትን ሙሉ በሻብያ እስር ቤት አሳልፏል ። ከሻብያ ድል በኋላም በምህረት ተለቆ ወደ ቤተሰቦቹ በሰላም የተቀላቀለ ነው ። እግዚአብሔርም ዳግመኛ ባርኩት ልጅ ወልደ ባለቤቱን እርጥብ አራስ ልጅ እንዳስታቀፈ ሳይመለስ የቀረውን ያልታደለውን ከ/ል በዛብህን እንደገና አሰብኩ ? ለመሆኑ ለዚህ ሁሉ ተጠያቂው ማነው ? የሰንቱ ዜጋ ቤት ተዘግቶ ፣ ወጣት በራሪዎችን ሜዳ ላይ በትኖ ፣ አዛውንቶችን በየማግራታቸው እያሽ ያለ ጨካኝና ዘረኛ ስርዓት ፣ ፋይዳ ቢስ ጦርነት ከንቱ መስዋዕትነት ያልታደሉትና እርግማን ያለባት አገር ። አንጀቴ ተቃጠለ ።

በዛብህ ጴጥሮስ ሎዳም አልኩኝ አንገቴን እንደደፋሁ ። ምን ዓይነት ፍርጃ ነው ? ጌታ እየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሆኖ “ አባት ሆይ ... ፈቃድህ ቢሆን ይህቺ ፅዋ ከእኔ ትለፍ ” የሚለውን የመፅሐፍ ቅዱስ ትምህርት አሰብኩ ። ከምር ብርታትንና ፅናትን ተመኘሁለት ። የባለቤቱንና የልጆቹን ሃዘን አሰብኩ ። መጥፎ ቀን ... መጥፎ ቀን ... መጥፎ አጋጣሚ ።

ቀና ስል ከአዛዥ ጋር ዓይን ለዓይን ግጥም አልን ። ለራሱ እየቀረበለት የነበረውን ቡና አስተናጋጅ ለእኔ እንድትሰጡኝ በጥቅሻ ወደ እኔ እያመለከተ ነበር ። አሁን ለእኔ ሁሉ ነገር መራራ ነው ፤ ነገር ግን የደረቀ አሬን ማርጠቢያ ባደውን ቡና መጠጣት ጀመርኩ ። ሃሳቤን ግን ከከ/ል በዛብህ ላይ ሊያነሳልኝ አልቻለም ። አሁን ምን ያስብ ይሆን አልኩኝ በውስጤ ።

በዛብህና የኤርትራው አየር ኃይል አዛዥ ከሙሉን ደረጃ ሃ/ፅዮን ሃድጎ ያላቸውን ጓደኝነትና ቀረቤታ አውቀዋለሁ ። አንድ ጊዜ አራት የኤርትራ አየር ኃይል የበረራ ተማሪዎች በኢትዮጵያ አየር ኃይል ስኩላር ቪ.ፕ አግኝተው ወይም ለበረራ ስልጠና ዕድል አግኝተው ይመጣሉ ። ታድያ ተማሪዎቹን ደብረ ዘይት በረራ ት/ቤት አምጥቶ ያስረከበው አዛዥ ከሙሉን ደረጃ ሃ/ፅዮን ነበር ። ከስራ መውጫ ሰዓት እንደደረሰ ሃ/ፅዮን ለምን አንድ ላይ እራት አንበላም በሚል እዚያ ላለው የበረራ አስተማሪዎች ግብዣ አቀረበ ። በሃሳብም ተስማምተን ደ/ዘ ወደሚገኘው ሆራ ራስ ሆቴል አቀናን ። ከ/ል በዛብህን ጨምሮ ስምንት የምንሆን የበረራ አስተማሪዎች ነበርን ። ሃ/ፅዮን ስለ ከ/ል በዛብህ ተናግሮ አይጠግብም ። “ በጣም የምወደውና የማከብረው አስተማሪዬና ጓደኛዬ እያለ ያምግሰዋል ። እኔ ጋ አስመራ ቢመጣ እንደዚህ ህውሃቶች እንዳደረጉት ተራ አስተማሪ አይደለም የማደርገው ። የአስተማሪዎች አስተማሪ በማድረግ ዘውድ ጭኝ በክብር የማስቀምጠው ሰው ነበር ” አለ ።

ታድያ አሁን በተፈጠረው አጋጣሚ ከ/ል በዛብህን ምን ይለው ይሆን ? ። እንዴት ወንድምና ወንድም ፣ ጓደኛና ጓደኛ እንዲህ የመረረ የመጠፋፋትና የመተላለቅ ግጭት ውስጥ ይገባሉ ? በዚህስ ማን ተጠቃሚ ይሆናል ? አድካሚ የሆኑ ከንቱ ሃሳቦችን ሳወጣና ሳወርድ ሰዓቱ መርፈዱንም ልብ ሳልል ቀረሁ ። ከ/ል ታደሰ በሃሳብ ጭልጥ ብዬ ከኔድኩበት ቀስቅሶ እንሂድ ባይላኝ ኖሮ ምን ያክል እዚያው ፈዝገፍ እንደምቆይ መገመት ይቸግረኛል።

ከከ/ል ታደሰ ጋር ተያይዘን እንደወጣን “ ቢ ዜድን አስበሉት አይደል ? ” አለኝ ከ/ል ታደሰ ። (BZ ማለት ከ/ል በዛብህ በረራ ምድብ ውስጥ የሚጠራበት የአህፅሮት ስሙ ነው) ። ለከ/ል ታደሰ ምንም መልስ አልሰጠሁትም አሁንም ከራሴው የውስጥ ሃሳብ ጋር መግት ላይ ነኝ ። የኤርትራው አየር ኃይል ምክትል አዛዥን ጨምሮ አብዛኛዎቹ ስታጅቾች የቀድሞው የኢትዮጵያ አየር ኃይል አባል በመሆናቸው ፣ በተጨማሪም እየተፈጠረ ያለው ግጭት በአንድ ወቅት አንድ ላይ በነበሩ ሰዎች መካከል በመሆኑ የሃዘኔታ መንፈስ ይታይባቸው ።

ከከ/ል ታደሰ ጋር በዝምታ ተገዝን ከቤቴ በራፍ ላይ ስደርስ ማ/ቴክ አርጃ ፔራን አገኘሁት ። (ማ/ቴክ አርጃ የታወቀ የአርማሜንት ስፔሽያሊስት ኢትዮጵያዊ ነው ፤ ነፍሱን በገነት ያኑራት አሁን በህይወት የለም) ። ማ/ቴክ አርጃ ወደ ቴሌ ሄዶ ደ/ዘ ቤተሰቡ ጋ ስልክ ደውሎ እየተመለሰ ነበር ። ቤተሰብ እንዴት ነው ? ደ/ዘይትስ እንዴት ናት ? ብዬ ጠየቅኩት ። “ ቤተሰብ ደህና ነው ደ/ዘ ግን አንድ የሻብያ ሚግ አውሮፕላን መትተን ጥለናል ተብሎ እየተጨፈረ ነው ” አለኝ ። ሚግ ጥለናል የሚለው ጉዳይ ብዙም ትኩረት አልሰጠም ፤ ምክንያቱም እዚህ ኤርትራ አየር ኃይል ውስጥ እየሰራ ያለ አንድም ሚግ የሚባል አውሮፕላን እንደሌላቸው አውቃለሁና ። ይልቅ የገረመኝ ከአንድ ቀን በፊት ዓርብ ዕለት እዚህ አስመራ ከተማ ውስጥ የመኪና ጥሩንባ እየተነፋ ቆልጥ ያለ ጭፈራና ደስታ ነበር ። ምክንያቱ ደግሞ ሁለት የኢትዮጵያ ሚግ-23 መትተን ጥለናል የሚል ነበር ። ሁለቱም ወገኖች አውሮፕላን መትተው እንደ ጣሉና ህዝባቸውም በደስታ

እንዲጨፍር እያደረጉት ነው ። ሁኔታው ሁሉ ናላዬን እያዘረው በመሆኑ ሁሉንም ትቼ ወደ እቤቴ ገባሁና አልጋዬ ላይ ጋደም ብዬ እየተከሰተ ያለውን ትርምስ በአይነ ህሊናዬ እየመረመርኩ እንቅልፍ ጣለኝ ።

በነጋታው አሁኑ ዕለት ማልጄ በመነሳት ከ/ል ታደሰ በያዛት መኪና አስመራ አየር ኃይል ቤዝ ቀደም ብለን ደረስን ። የዘመቻ ጊዜያዊ ፅ/ቤት ከምድር በታች የተሰራው ባንክር ውስጥ ስለነበር ወደዚያው አመራን ። ዙርያውን መሬት ላይ በተደረገው ፍራሽና ምንጣፍ ላይ ቁጥሩ በዛ ያለ ሰው ተኝቷል ። አዛዥ ከ/ር ሃ/ፅዮን ወደ አለበት ጠጋ ብለን ሰላምታ አቀረብንለት ። አስከትዬም ውስጤን እያስጨነቀኝ ያደረገውን ጉዳይ ከ/ል በዛብህን አግኝቶት እንደሆነ ዓይን ዓይኑን እያየሁ ጠየኩት ። ሃ/ፅዮንም ቁጭትና ንዴት በተቀላቀለበት አንደበት “ አግኝቼዋለሁ የሚደረባ ሰው ነው ” አለኝ ። የኩማንደሩን ንዴት እንዳልገባኝ አልፎ “ ግን ደህና ነው ? ምን አለህ ለመሆኑ ” ? አልኩት። “ በጣም ነው የተሳሳተኩው እንዴት ትንሽ እንኳ አታሰብም እንዴትሰ በወያኔ ተልከህ ይህንን ትሰራለህ ” እንዳለውና በዛብህም በበኩሉ “ አንተሰ ብትሆን የሰራሀው ጥሩ ስራ ነው እንዴ ? አገር ጨርሰሃል እኩ ? ምን የተረፈህ ሰው አለ ? ብዙ ሰው ተጎድቷል ? አውሮፕላኖች ከጥቅም ውጪ ናቸው .. አንድም የተረፈ በራሪ የለም ... ሁለታችን ብቻ ነን የተረፍነው ... (እሱንና እንደገናን ማለቱ ነበር) ” እንዳለው ነገረኝ ። ከ/ር ሃ/ፅዮንም እየሳቀ መ/አ እንደገና (የኩ/ል በዛብህ ዊንግ ማን የነበረ ወይንም ከኩ/ል በዛብህ ጋር አስመራን ለመደብደብ አብሮት የበረረ ወጣት በራሪ) ትናንት ከ/ል በዛብህ ተመትቶ ሲወድቅ ብቻውን ወደ መቀሌ ቤዝ ሲመለስ ወያኔዎች የሻብያ ሚግ መስሏቸው በሚሳኤል መትተው ጣሉት በጃንጥላ ወደ ምድር ከወረደም በኋላ የሻብያ በራሪ ያዘን ብለው ተሰብስበው ቀጠቀጡት ” እያለ በጅልነታቸው ተገርሞ ጮክ ብሎ ይሰቃል ። ማ/ቴክ አርጃ ፔራ ማታ ስለ ደ/ዘ የደስታ ጭፈራ የነገረኝን አስታወስኩና አሁን ኩማንደሩ ከሚነግረኝ አስቂኝ ሁኔታ ጋር አገጣጥሜ እኔም ሳልወድ በግድ ምን ያክል አየር ኃይላችን ወደ ኋላ እየወረደ እንዳለ እያሰብኩ ፈገግ አልኩኝ ። አዛዥ እንዲያውም “ ዘግይቶ የደረሰን ዜና ” በሚል በቴሌቪዥናቸውም አቅርበውታል ብሎ አከለልኝ ።

ኩማንደር ሃ/ፅዮን ከኩ/ል በዛብህ ጋር የተነጋገረውንና የሰማውን በመዘርዘር .. አንድ ሚግ አውሮፕላን ለግዳጅ ወደ አስመራ እያቀና እያለ ባልታወቀ እክል በራሪው በጃንጥላ መውረዱንና አውሮፕላኑ መከሰኩን የአብራሪው ስም ጨምሮ ነገረን ። 24 ሰዓት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ከህውሃት በኩል 2 ሚግ-21 እና 1 ሚግ-23 አውሮፕላኖች መውደማቸውን ፣ በአየር በተደረገ ጥቃት ከህውሃት በኩል ሁሉም በራሪዎች መቁሰላቸውንና ከአሁን በኋላ አንድም በራሪ ግዳጅ ለመፈፀም የሚችል ያለመኖሩን ሲገልፅ በኩራትና በእርካታ ነበር ። አሁንም እያመነታሁ ቆይቼ “ አንተሰ እንዴት ት/ቤት ትደበድባለህ ” ? ብዬ ጠየቅኩት ። ከ/ር ሃ/ፂዮን ሲመልስም “ እናንተ ሰዎች መቼ እንደምትነቁ አይገባኝም ። እነዚህን ሰዎች (ህውሃት) አስከ አሁን አላወቃችኋቸውም ማለት ነው ። የመጨረሻ ውሸታዎች ናቸው ። የፖለቲካ ትርፍ የሚያስገኝ ከመሰላቸው ምንም ነገር ከማድረግና ከመናገር ወደ ኋላ አይሉም ማመዘዝን ፈፅሞ አልፈጠረባቸውም ። የሚያወሩትን ሁሉ ከሰማህም አብደው ያሳብዱሃል ። እነሱ ያሰቡት የጦር ጀት የላቸውም እንደፈለግን እንቅጠቅጣቸዋለን ብለው ነበር ። እድሜ ለጆቤ ። ጆቤ አዛዥ መሆኑና ያንን አየር ኃይል እንዳልነበረ በማድረግ ባለውለታችን ነው ። ከሁሉም በላይ የሚገርመኝ ግን እነ በዛብህ በጆቤ የመታዘዛቸው ጉዳይ ነው ። አዛዥ ታዛዥ ታዛዥ ደግሞ አዛዥ የሆነባት አገር ። አይነ ስውር አይን ያለውን እንደመምራት ማለት ነው ” አለኝ ። ቀጥሎም የኢትዮጵያ አየር ኃይልን መበተን በጣም እቃወም ነበር ። አምርሬም አወግዝ ነበር ። ያለውን ዕምቅ ኃይል አውቀዋለሁና ። አሁን ግን እንኳንም አፈረሱልን ። እንኳንም በተኩልን ። ባይበተኑ ኖሮ ምን ይውጠን ነበር ? አፈር ከድሜ ያስገቡን ነበር ። ከታሰሩትና ከተሰደዱት ግማሽ ያክሉ እንኳ ቢኖሩ ኖሮ ማን ያድነን ነበር ? ሳይደግስ አይጣላም አይደለም የሚባለው?

..... በአንድ ወቅት እንደውም የታሰሩት ምንም አላጠፉም ልቀቋቸው ... ቢደበድቡም የደበደቡት ሻብያ ነው ስለዚህ ፍቷቸውና ለእኛ ስጡን ብያቸው ነበር ። እነሱን ባገኝ ደግሞ ለመላው አፍሪቃ የሚሆን የአቪዬሽን ሴንተር እክፍት ነበር ። እነሱም ያልፍላቸዋል ሙያቸውም ሜዳ ላይ እንዳልባሌ አይባክንም ነበር ። ስለዚህ ጆቤ ባለውለታዬ ነው ። በዛብህ ከነጆቤ ቤት ርካሽ ሆነ እንጂ .. የከበረ ዕንቁ ማለት ነው ። ነብይ በአገሩ አይከበርም ጆቤ ትልቅ ባለውለታችን ነው የፅውር መሪ ” ብሎ ቃላቶቹን ሳይጨርስ ድንገት ፕሬዝዳንት ኢሳያስ መጡና ጨዋታችን በዚሁ አበቃ ። እኛም ከኩማንደሩ ጋር የነበረንን ጥልቅ ስሜትን ያዘለ ጭጭውውት በዚሁ ቋጭተን ከኩ/ል ታደሰ ጋ ወደ አንድ ጥግ ተጠግተን የራሳችንን ጨዋታ ጀመርን ።

3 ሚግ አውሮፕላኖች ሃያ አራት ሰዓት ሳይሞላ ወደቀ የሚባለው ዕውነት ነው ? ብዬ ከ/ል ታደሰን ጠየቅኩት ። ከ/ል ታደሰም ሲመልስ “ትልቁ ኪሳራ ሚግ አይደለም .. በዛብህ ነው ” አለኝ ። ... በመቀጠልም “ መንግስቱ ካሳ የወደቀ ጊዜ አስታውሳለሁ .. አየር ኃይል ጨላማ የዋጠው ያክል ሃዘን ወሮት ነበር አለኝ ። “ ጥሩ በራሪ ስታጣ ጉዳቱ የቤተሰቡ አይደለም የአየር ኃይሉ ነው ... የተቋሙ ነው ” በማለት ከልቡ በተቆጫ ስሜት ተናገረ ። “ የሚገርምህ ግን አሁን ጆቤ ጉዳቱን የሚረዳውም አይመስለኝ አለኝ ከ/ል ታደሰ እንደተቆጫ ። ” በማስከተልም “ ለመሆኑ የእነ በዛብህ ግዳጅ ምን ለማጥፋት ነው ? ዲላማቸውስ ምንድነው ? ይህ ሁሉ መስዋዕትነትስ አስፈላጊ ነው ? ” ። በአጠቃላይ የአውሮፕላኖቹም ሆነ የበዛብህ ለሁሉም ኪሳራ ተጠያቂው ጆቤ ነው ። በሙያው የተቀመጠ አዛዥ ቢሆን ኖሮ በዚህ ሁሉ ኪሳራ ምክንያት ወዲያው ስራውን መልቀቅ ነበረበት ። አለኝ ከ/ል ታደሰ አምርሮ ።

ይህ የኮ/ል ታደሰ አባባል ለአስርተ ዓመታት ከአዕሮዬ አልወጣም ። እውነት ነው ደግሞ ... ጆቤ በሙያው ሳይሆን በፖለቲካ አቋሙ ነው አዛዥ ሆኖ የተመደበው ። አመራሩም ሆነ ውሳኔው ሁሉ ሙያዊ ሳይሆን ፖለቲካዊ ነው ። እንዲያውም ጆቤ ዘረኛ እንጂ የሰከነ ፖለቲከኛም ስለመሆኑ አጠራጠራለሁ ። ዘር በመሰረቱ የዜግነት እኩልነትን ያቃውሳል ... መጨረሻውም ጥሩ አይሆንም ። ጆቤ በዘር በሽታ የተለከፈ ስለመሆኑ በስሩ በረዳትነት ያስቀመጣቸውን ሰዎች ለአፍታ በአይነ ህሊናዬ ቃፕራቸው ዙርያውን የራሱን ቋንቋ ተናጋሪዎችን ብቻ ኩልኩሏል። ይህ አደገኛ ዘረኝነት እንጂ ሌላ ስያሜ ሊሰጠው አይችልም ።

ያ ትውስታዬ ዛሬ 18 ዓመታትን አስቆጥሯል ። አስመራ ያለሁበትን ሁኔታ የተገነዘቡ ጓደኞቼ ሊታደጉኝ ወሰኑ ። በጉብኝት አሁን ወደምኖርበት ሰሜን አሜሪካ እንድመጣ ከፍተኛ እገዛ አደረጉልኝ ። ከመጣሁም በኋላ በአገር ቤት ተለይቻቸው እሩቅ ለእሩቅ እንኖር የነበሩትን ባለቤቱንና ልጄን አምጥቼ በሰላም እኖራለሁ ።

ኮ/ል በዛብህ የከፈለው ሞጋ ለአገሩ እንደሆነ አምናለሁ ። ቢያንስ ግን ክብር መስጠት አስፈላጊ ነበር ። በአንድ ወቅት አሉ የተባሉት አርቲስቶች ተሰብስበው አየር ኃይሉን እንዲገቡበኙ ተደረገ ። አስገቡበኝው ሻለቃም “ የሞተና የበሰበሰ አየር ኃይል ነው የተረከብነው ” እያለ ደጋግሞ ይገልጻል ። ይህ አባባል እነ በዛብህን ሁለተኛ እንደ መግደል ይሰማኛል ። እንዲህ አይነቱን ሁኔታ አርቲስት ሜሮን ጌትነት “ ጠበል ጓሮ አግኝተው ቁርበት ነከሩበት ” በማለት ትቀኝበታለች ። ይህንን ታሪካዊ ስህተትና ዘለፋ ከአገር ውስጥም ይሁን ከአገር ውጪ ማንም ደፍሮ ቆሞ ሊሞግት ድፍረት ማጣቱ ቢያሳዘነኝም አርቲስት ታማኝ በየ ረዥም እድሜ ይሰጠውና እንባ እየተናነቀው ለቀድሞ የሰራ አጋሮቹ እውነታውን በድፍረት አሳውቋል ። በዕለቱ አየር ኃይሉን እንዲገቡበኙ የተጋበዙት አርቲስቶችም ይህንን እውነታ ሳይገነዘቡ ይቀራሉ የሚል እምነት የለኝም ። ቢያንስ እነ አርቲስት ሙላቱ አስታጥቄ እነ ጆነራል ፋንታ በላይን ከነሙያቸውና ዝናቸው ያውቁዋቸዋል የሚል እምነት አለኝ ። ጥላቻውና ዘረኝነቱ ግን ልኩን ማለፉን በቀላሉ ማየት ይቻላል ።

በቅርቡም ገቢው ለአየር ኃይል ቪተራን አሶሴሽን ይውላል የተባለው የአየር ኃይል ታሪክ መፅሃፍ (ስለ ቪተራን ማህበር ያለኝን ጥያቄ ላቆየውና) በአየር ኃይሎች ዘንድ ከፍተኛ ትኩረትን ስቦ ሰንብቷል ። አንድም ቀን ስለተሰደዱት ፣ በችግር ስለሚቆሉት ፣ ስለ ታሰሩት ፣ በእስር ላይ ህይወታቸው ላለፈ ፣ በስደት ህይወታቸው ላለፈ፣ ስለ ተበተኑት ባለሙያዎች ድምፃቸውን አሰምተው የማያውቁት ሁሉ ዛሬ ሽር ጉድ ሲሉ ይስተዋላሉ ። ፕሬዝዳንት ግርማ ወ/ጊዮርጊስ .. ይህ ሁሉ የአገር ሃብት የፈሰሰባቸው ባለሙያዎች በከንቱ ሲበተኑ አንድም ቀን ያላስታወሱት ፣ እንዲያውም ሞትና እድሜ ልክ የተፈረደባቸውን የአየር ኃይል አባላት የፍርድ ሰነድ በፊርማቸው ያፀደቁት ፕሬዝዳንት አሁን የአየር ኃይሉ ታሪክ መፅሃፍ ሲመረቅ የክብር እንግዳና ፈራሚ መሆናቸው በእጅጉ የሚያስተዛዝብና ያስደነገጠኝ ክስተት ነው ።

በሽራተን የፊት መስመር ላይ የተሰለፉት ከፍተኛ የአየር ኃይል መኮንኖች አስተማሪዎቻችንና አለቆቻችን ሆነው ሳለ ምንም እንዳልተፈፀመ ፣ ዘግናኙ የብቀላ ጅራፍ ፈፅሞ እንደተረሳና የአየር ኃይሉን ጉዳይ ከብሄራዊ ጉዳይነት ወደ ተራ የግል ጉዳይ ዝቅ ያደረጉት በሚመስል ዓይነት በፕሬዝዳንቱ አማካኝነት የፖለቲካ ስሌት መጫወታቸው ታሪክ በትዝብት የሚመለከተው እንደሆነ ይሰማኛል ። በመጨረሻም ለዚህ መፅሃፍ እውን መሆን ከመጀመሪያው ጀምሮ በቅንነት ጥረት ያደረጉትን ሁሉ ሳላመሰግን አላልፍም ።